

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-2-67 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-33/412-138
Karar Tarihi : 15.5.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE

B. RAPORTÖRLER : E. Ebru ÖZTÜRK, Hüseyin ORMAN

C. BİLDİRİMDE

20

BULUNAN : - Çimentaş İzmir Çimento Fabrikaları Türk A.Ş.
Temsilcisi: Av. Kayhan KARABAYIR
Kemalpaşa Cad. No: 4 35070 Işıkkent / İzmir

D. TARAFLAR : - Çimentaş İzmir Çimento Fabrikaları Türk A.Ş.
Kemalpaşa Cad. No: 4 35070 Işıkkent / İzmir

- Egeçim Yapı Malzemeleri İmalatı San. ve Tic. A.Ş.
Atatürk Mah. 41. Sok. No: 5,
35175 Ulucak, Kemalpaşa / İzmir

30

E. DOSYA KONUSU: Egeçim Yapı Malzemeleri İmalatı San. ve Tic. A.Ş.'ye ait klinker öğütme ve çimento üretim tesisinin Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. tarafından kiralanması işlemine izin verilmesi talebi.

40

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 8.4.2008 tarih, 2164 sayı ile giren ve eksiklikleri en son 30.4.2008 tarih, 2587 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucu düzenlenen 9.5.2008 tarih ve 2008-2-67/Öİ-08-EÖ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 9.5.2008 tarih ve REK.0.06.00.00-120/149 sayılı Başkanlık Önergesi ile 08-33 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

50

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili Raporda, bildirim konusu devralma işleminin, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında bir işlem olduğu, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu daha da güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran bir işlem olmadığı ve söz konusu işleme izin verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. İlgili İşlem ve Taraflar

H.1.1. İşlemin Niteliği

60 Bildirim konusu işlem, Egeçim Yapı Malzemeleri İmalatı San. ve Tic. A.Ş.'ye (Egeçim) ait klinker öğütme ve çimento üretim tesisinin Çimentaş İzmir Çimento Fabrikası Türk A.Ş. (Çimentaş) tarafından kiralanmasına ilişkindir. Söz konusu işlemle birlikte Manisa ilinde bulunan Egeçim'e ait söz konusu tesisi Çimentaş, 28.2.2013 tarihine kadar (yaklaşık 5 yıllığına) kiralamış olacaktır. Anılan işleme ilişkin olarak, taraflar arasında 18.3.2008 tarihinde "Kira Sözleşmesi" imzalanmıştır. Çimentaş'ın Egeçim şirketi üzerinde anılan sözleşmeden kaynaklanan herhangi bir yönetim ve/veya kontrol hakkı söz konusu olmayacaktır.

Çimentaş söz konusu kiralama işlemi ile kendi ürettiği klinkerin bir kısmını anılan tesiste üretmeyi ve çimento üretiminde büyük yer tutan enerji maliyetlerini düşürmeyi amaçlamaktadır. Kira konusu tesisin yıllık gri çimento üretim kapasitesi yaklaşık (.....) ton'dur.

H.1.2. Taraflar

70 H.1.2.1. Devralan Taraf: Çimentaş

Çimentaş, İzmir ve Edirne/Lalapaşa'da kurulu bulunan iki adet entegre çimento fabrikası ile klinker ve gri çimento üretimi ve satışı ile iştigal etmektedir. İzmir fabrikası İzmir ve çevresine (Ege Bölgesi); Lalapaşa fabrikası ise Trakya ve İstanbul bölgelerine yönelik faaliyet göstermektedir.

Ayrıca, Çimentaş Elazığ Çimento A.Ş.'de %6,17, Kars Çimento A.Ş.'de %58,38 oranında hisseye sahiptir. Anılan şirketler, bağımsız birer tüzel kişi olarak yine klinker ve gri çimento üretimi ile iştigal etmektedirler. Elazığ Çimento Güneydoğu Anadolu, Kars Çimento ise ağırlıklı olarak Doğu Anadolu bölgelerinde faaliyet göstermektedir.

80 Çimentaş'ın iştiraki olan Çimbeton A.Ş. ise sahip olduğu Ege Bölgesi'nde 12 ve Malatya'da 1 adet üretim tesisi ile hazır beton üretim ve satışı ile iştigal etmektedir.

Çimentaş, Yapıtek A.Ş.'de %98,74; Bakırçay Çimento A.Ş.'de %0,05; Destek A.Ş.'de %99,9; İlion Çimento Ltd. Şti.'de %0,001 oranında doğrudan hisseye sahiptir. Çimentaş'ın hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 1: Çimentaş'ın Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranı (%)
İntercem S.A.	67,23
Cementir-Cementerie Del Tirreno S.p.A	29,37
Simest S.p.A.	1,20
Diğer	2,20
Toplam	100,00

H.1.2.2. Devreden Taraflar: Egeçim

90 Egeçim kira sözleşmesine konu tesisinde çimento üretimi ve satış işi ile iştigal etmektedir. Ayrıca, aynı gruba ait Ak-Ege firması da sahip olduğu 2 adet (Turgutlu ve Menemen) üretim tesisi ile hazır beton üretim ve satış işi ile iştigal etmektedir. Egeçim'in hissedarlık yapısı aşağıdaki gibidir.

Tablo 2: Egeçim'in Hissedarlık Yapısı

Hissedarlar	Hisse Oranı (%)
Hüseyin Divrik	21,25
Ahmet Sait Sürel	21,25
Şerife Şule Tanınmış	21,25
Suzan Divrik	3,25
Abut Özsezikli	33,00
Toplam	100,00

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

İşleme konu taraflar çimento üretimi ve satışı alanında faaliyet göstermektedir. Kira konusu tesis de çimento üretim tesisidir. Çimento temel olarak beyaz çimento ve gri çimento olmak üzere iki ana ürün grubuna ayrılmaktadır. Gri çimento, inşaat ve alt yapı sektörünün en büyük girdilerinden birisi durumundadır. Beyaz çimento ise daha çok yapııştırıcı ve derz dolgu malzemeleri, mimari ve dekoratif betonlar, prefabrik dış cephe panelleri, prekast elemanları üretiminde kullanılmaktadır. Bu bakımdan beyaz çimentonun kullanım alanı ve miktarı gri çimentoya oranla çok azdır.

Beyaz ve gri çimentonun (özellikle bunların girdisi konumundaki klinkerin) üretim süreçleri birbirinden ayrı yürütülmekte olup, bunların arz ve talep bakımından ikame olması söz konusu değildir. Bu nedenle iki çimento türünün ayrı pazarlar olarak ele alınması gerekmektedir. Ayrıca, bildirilen işlemin tarafları sadece gri çimento üretimi konusunda faaliyette bulunmaktadır.

Çimento türleri ile ilgili bir diğer ayırım ise “torbalı” ve “dökme” olmak üzere pazarlama yöntemi açısından yapılmaktadır. Çimento ayrıca, içerisindeki katkı maddesine göre de çeşitli ürün gruplarına (PKÇ 32,5, PÇ 42,5 gibi) ayrılmaktadır. Ancak, gri çimento üreten bir fabrikanın tüm bu ürünleri üretebilmesi, yani söz konusu ürünlerin arz bakımından birbirinin ikamesi olması nedeniyle, alt pazar tanımı yapılmasına gerek görülmemiş ve ilgili pazar “gri çimento pazarı” olarak belirlenmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Nakliye maliyetleri ve bu maliyetlerin ürünün değerine oranının yüksekliği çimentonun ekonomik olarak pazarlanabileceği coğrafyanın belirlenmesinde önemli kistaslardandır. Bu durumda, çimento fabrikaları kuruldukları pazar ve çevresinde yüksek pazar gücüne sahipken, bu pazarlardan uzaklaştıkça pazar gücünü kaybetmektedirler. Çimentonun kendi doğal piyasasından ne kadar uzağa satılabileceğini temel olarak ana pazar ve çevre pazarlardaki oyuncu sayısı, bu pazarlardaki üretim, talep ve fiyat seviyeleri ile oyuncuların maliyet yapısı belirlemektedir.

Çimentaş'ın İzmir tesislerinden, ağırlıklı olarak İzmir, Manisa, Aydın, Muğla, Balıkesir, Denizli illerine satış yapılmaktadır. Bu nedenle ilgili coğrafi pazar “İzmir, Manisa, Aydın, Muğla, Balıkesir, Denizli İl Sınırları” olarak tespit edilmiştir.

H.3. Değerlendirme

1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ”in 2 (b) maddesine göre; “Herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün malvarlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi” teşebbüsler arası birleşme ve devralma olarak kabul edilmiştir.

Aynı maddenin ikinci fıkrasında “*Bu Tebliğ bakımından kontrol, ayrı ayrı ya da birlikte, fiilen ya da hukuken bir teşebbüs üzerinde belirleyici etki uygulama olanağı sağlayan haklar, sözleşmeler veya başka araçlarla ve özellikle bir teşebbüsün malvarlığının tamamı veya bir kısmı üzerinde mülkiyet veya işletilmeye müsait bir kullanma hakkıyla veya bir teşebbüsün organlarının oluşumunda veya kararları üzerinde belirleyici etki sağlayan haklar veya sözleşmelerle meydana getirilebilir.*” hükmü yer almaktadır.

140

Taraflar arasında imzalanan “Kira Sözleşmesi” ile Egeçim’in bütün fabrika binaları, idari binaları, makine-teçhizatı ve demirbaşı Çimentaş’a kiralanmaktadır. Sözleşmenin süresi 5 yıldır. Bildirim konusu kiralama işlemi Çimentaş’a bir kullanma hakkı vererek, Egeçim üzerinde Tebliğ anlamında bir kontrol değişikliği yaratacaktır. Çimentaş kiralama işlemiyle 5 yıl boyunca ek üretim ihtiyacını karşılayacaktır. (Kiralama işlemine konu tesisinin faaliyette olması ve üretim amacıyla yeni yatırım yapılmasına gerek olmayışı hususları dikkate alındığında, bu sürenin yeterli bir süre olduğu düşünülmektedir.) Bu çerçevede 1997/1 sayılı Tebliğ anlamında bir kontrol değişikliği olması nedeniyle bildirim konusu işlemin anılan Tebliğ kapsamında bir devralma işlemi olduğu sonucuna varılmıştır.

150

Dosya mevcudu bilgilere göre, Egeçim’in 2007 yılı cirosu (.....) YTL; Çimentaş’ın aynı yıla ait cirosu ise (.....) YTL’dir. Dolayısıyla dosya konusu işlemin taraflarının ilgili pazardaki 2007 yılı toplam ciroları (.....) YTL’dir. 2007 yılı itibariyle tarafların pazar payları ise; Çimentaş’ın %(...); Egeçim’in ise %(...)'dir.

Yukarıda yer verilen pazar payı ve ciro rakamlarından, işlemin, Rekabet Kurulu’ndan izin alınması gereken bir devralma işlemi olduğu görülmektedir. 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesine göre “*Bir ya da birden fazla teşebbüsün hakim durum yaratmaya veya hakim durumlarını daha da güçlendirmeye yönelik olarak, ülkenin bütünü yahut bir kısmında rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuracak şekilde birleşmeleri veya herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde hak sahibi olma yetkisi veren araçları, miras yoluyla iktisap durumu hariç olmak üzere, devralması hukuka aykırı ve yasaktır.*”

160

Tablo 3: İlgili pazarda yer alan teşebbüslerin pazar payları

Teşebbüs	Pazar Payı (%)
Batı Çimento (Batıçim-Batısöke)	(....)
Çimentaş	(....)
Denizli Çimento	(....)
Akçansa	(....)
Balıkesir Çimento	(....)
As Çimento	(....)
Göltaş	(....)
Egeçim	(....)

Tablo 4: İşlem öncesi ilgili pazardaki teşebbüslerin üretim kapasiteleri

Teşebbüs	Üretim Kapasitesi (ton/yıllık)
Akçansa	(.....)
Batı Çimento (Batıçim-Batısöke)	(.....)
Göltaş	(.....)
Denizli Çimento	(.....)
Çimentaş	(.....)

As Çimento	(.....)
Balıkesir Çimento	(.....)
Egeçim	(.....)

170 Yukarıda yer verilen tablolar incelendiğinde, işlem sonrası Çimentoş'ın %(...)'lik bir pazar payına ulaşacağı görülmektedir. Pazarda aynı pazar payına sahip başka bir teşebbüsün yanısıra birçok orta ve küçük ölçekte teşebbüsün varlığı dikkate alındığında, işlem sonrası Çimentoş'ın hakim duruma geçmeyeceği kanaatine varılmıştır. Üretim kapasiteleri bakımından ise işlem sonrası oluşacak toplam kapasite pazarın yaklaşık %(...)'ünü temsil edecektir. Bu çerçevede, işlem sonrasında hakim durumun yaratılmasının veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilmesinin söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

I. SONUÇ

180 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.